

Ann Lindberg
Avdelningen för epidemiologi och sjukdomskontroll

YTTRANDE
2016-10-06

Dnr SVA2016/775

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se
anna.berglund@regeringskansliet.se

Remissvar avseende promemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25)

M2016/1849/R

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har anmodats inkomma med synpunkter på Miljö- och energidepartementets promemoria Miljöbedömningar (Ds 2016:25) och önskar framföra följande synpunkter.

SVA sympatiserar med ambitionerna i promemorian, i synnerhet syftet att effektivisera och höja kvaliteten på miljöbedömningar för såväl planer och program, som verksamheter och åtgärder. De föreslagna förändringarna i struktur och begrepp i Miljöbalkens 6 kap. kommer att underlätta för såväl verksamhetsutövare som tillståndsgivande myndigheter. Det är också positivt att lagstiftningen uppdateras i relation till gällande EU-direktiv. SVA berörs av de föreslagna förändringarna dels utifrån ett verksamhetsutövarperspektiv, dels ur ett myndighetsuppdragsperspektiv. Det finns dock en principiellt avgörande brist i det föreslagna regelverket.

Sett utifrån SVA:s uppdrag, vilket inbegriper att skydda djur, och i förlängningen människor, från allvarliga infektionssjukdomar noterar SVA att promemorian uppmärksammat myndigheternas behov av att kunna agera för att förhindra smittspridning vid utbrott av sjukdomar som omfattas av epizootilagen eller zoonoslagen. Sådana åtgärder kan innebära brådskande ingrepp i känsliga naturområden (t.ex. Natura 2000-områden) till skydd för människors hälsa, och särskilda undantag finns för att möjliggöra detta.

SVA ser detta som viktigt, men vill uppmärksamma regeringen på att detta *de facto* utgör hantering av problem som skulle ha kunnat förebyggas i ett tidigare led. Exempelvis har SVA under det senaste decenniet observerat ett ökat antal händelser där åtgärder som utförts i miljöbevarande syfte, t.ex. genom återställande av våtmarker eller naturbetesområden, medfört oavsiktlig exponering av djur för mjältbrandssmitta.

Fyra utbrott av mjältbrand har inträffat under 2000-talet; i Halland, vid Kvismaren (Örebro län) och på Omberg i Östergötland. Dessa utbrott har alla som gemensam nämnare att djur betat, eller ätit foder från, marker som varit föremål för Natura 2000-program. Bakomliggande orsak är som regel större grävarbeten i samband med inrättandet av dessa områden, och då på platser där det historiskt begravts djur som avlidit i mjältbrand – ett förfarande som vanligt fram till mitten av 1900-talet.

Mjältbrand är en mycket allvarlig sjukdom, i synnerhet för idisslare, och har ofta ett mycket snabbt förlopp från insjuknande till död. Smittämnet utgör även en risk för människor, och vid utbrott bland djur tillämpas strikta försiktighetsåtgärder för att skydda människors hälsa, t.ex. behandling med betydande mängder antibiotika i profylaktiskt syfte och omfattande avspärningar där smitta konstaterats. Dessa händelser hade möjligen kunnat undvikas om de miljöprövningar som föregått program av Natura 2000-typ hade beaktat den risk för djurs, och i förlängningen människors, hälsa som de planerade åtgärderna innebar.

Ett grundläggande problem i lagstiftningen är att definitionen av miljöeffekter i Miljöbalkens 2§ inte tillräckligt tydligt avspeglar att människors hälsa också är beroende av djurs hälsa. Då 2§ är mycket viktig för att avgränsa omfattningen av miljöbedömningen finns det alltså en uppenbar risk att kopplingen mellan människors och djur hälsa förbises, vid såväl strategiska som praktiska miljöbedömningar.

Då 6 kap. Miljöbalken nu revideras föreslår SVA därför följande lydelse av 2§, första punktsatsen:

”Med miljöeffekter avses direkta, indirekta, kumulativa, samverkande, positiva och negativa effekter på
1. befolkning, samt människors och djurs hälsa,”

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Jens Mattsson. I den slutliga handläggningen har deltagit statsepizootolog Ann Lindberg, föredragande.

Med vänlig hälsning

Jens Mattsson

Ann Lindberg